

Oosterschelde Handleiding voor leerkracht en natuurouders

kokkel

Inleiding

Steeds minder kinderen hebben contact met natuur en buiten, terwijl dat juist zo gezond is. Je beweegt meer en ademt gezondere lucht in. Het maakt kinderen creatiever, slimmer, zelfverzekerder en fitter. Met het IVN-programma Scharrelkids wordt spelen leren én omgekeerd. Waar kan dat beter dan in het Nationaal Park Oosterschelde?

Programma

IVN Scharrelkids Oosterschelde bestaat uit een set van 5 rugzakjes met in totaal 10 afwisselende activiteiten voor de groepen 3 en 4 van het basisonderwijs. In de rugzakjes zitten alle materialen die nodig zijn voor een leuk, leerzaam en eenvoudig te organiseren uitstapje naar de Oosterschelde. De set met rugzakjes, genoeg voor gebruik door één klas, zijn te leen via de centra voor Natuur- en Milieueducatie (NME) in Renesse en Goes.

NME Schouwen-Duiveland

Adres: Roelandsweg 3

4325 CR Renesse

T: 0111-416093

✉ ada.schreurs@nmesd.nl

MEC De Bevelanden

Adres: Kattendijksedijk 23

4460 MH Goes

T: 0113-252628

✉ info@mecdebevelanden.nl

Wat is Scharrelkids Oosterschelde?

IVN Scharrelkids Oosterschelde laat kinderen 'scharrelen' aan de Oosterschelde. Ze ontdekken en onderzoeken op een speelse manier wat de Oosterschelde te bieden heeft. Ze spelen met eenvoudige materialen en gebruiken daarbij al hun zintuigen. De activiteiten sluiten aan bij de doorgaande leergang in het basisonderwijs.

Aan de slag!

Hoe werkt Scharrelkids Oosterschelde?

IVN Scharrelkids Oosterschelde kan op een willekeurig strandje aan de Oosterschelde worden gedaan. In groepjes van maximaal 5 à 6 gaan de kinderen aan de slag met de opdrachten en activiteiten. Elk groepje gaat daarvoor op pad met een rugzak, begeleid door een leerkracht of (natuur)ouder.

De activiteiten doen een beroep op de creativiteit, het onderzoekend vermogen, de samenwerking en het spelplezier van kinderen. Op deze manier biedt Scharrelkids Oosterschelde voor elk kind wat wils.

In een rugzak zitten 2 opdrachten. In totaal zijn er 10. De opdrachten duren elk ongeveer 15 minuten. Ze zijn in willekeurige volgorde te doen. Als de 2 opdrachten klaar zijn, wisselen de groepjes van rugzak. Het is niet nodig dat de leerlingen alle activiteiten 'af' krijgen. Met het complete programma valt gerust een ochtend of middag te vullen, maar die tijdspanne is indicatief. Het uitje kan zo lang en zo kort duren als jullie zelf willen.

Schoolreisje

Het programma IVN Scharrelkids Oosterschelde leent zich óók prima voor een avontuurlijk schoolreisje. Naast de rugzakken kan dan gebruik worden gemaakt van de **opvouwbare Scharrelkidsbolderkar** die ook te leen is bij het NME-centrum. De activiteiten worden, optioneel, uitgebreid met Natuurrecepten, Vogels en het Voedselketenspel. Een ervaren natuurgids gaat met u mee om eetbare plantjes en schelpdieren van de Oosterschelde te helpen zoeken. In overleg neemt hij of zij de heksenketel mee. Zo kunnen jullie samen een Oosterscheldesoepje maken, krukels (aliekruik) koken of stokbrood met Oosterscheldekruidenboter eten.

Informeer bij het NME-centrum naar de mogelijkheden!

Vorbereiding door de leerkracht

1. Kies een locatie waar je met jouw groep naar toe kan gaan. Het programma IVN Scharrelkids Oosterschelde kan op willekeurige strandjes langs de Oosterschelde worden gedaan. Een overzicht van alle, vrij toegankelijke strandjes is te vinden op www.np-oosterschelde.nl. *N.B. Scroll naar beneden naar Ontdek de Oosterschelde. Klik hier op de interactieve kaart. Hierop worden met oranje buttons (met parasol) alle strandjes aangeduid aan de zuidkust van Schouwen, bij Neeltje Jans, de Katse Plaat en het Verdronken Land van Zuid-Beveland.*
2. Vraag voldoende (groot)ouders of andere begeleiders om mee te gaan. Elk groepje heeft minimaal 1 begeleider. Zijn er ook voldoende mensen om te rijden?
3. Lees alle opdrachten van tevoren goed door. Dan weet je wat de bedoeling is. Bekijk de inhoud van de rugzakjes.
4. Het is aan te bevelen dat ook de begeleiders de opdrachten IVN Scharrelkids Oosterschelde van tevoren lezen. Zo weten ook zij wat de bedoeling is en kunnen ze de kinderen beter begeleiden en motiveren. De opdrachten staan (beknopt) in een aparte informatiebrief voor de begeleiders. Deze kunt u kopiëren en uitdelen.
5. Verdeel de groep in maximaal 5 groepjes.
6. Verzamel 6 eierdozen en regel een EHBO-trommel.
7. Voor de kinderen is het fijn als ze niet hoeven op te passen voor hun mooie kleren of nieuwe schoenen. Vraag de ouders om hun kinderen oude kleren en laarzen aan te trekken of mee te geven.

Ter plekke

1. Spreek een een tijdstip af waarop alle groepjes weer terug zijn. Bij voldoende tijd is het leuk om gezamenlijk te pauzeren of onderweg te picknicken.
2. Spreek een centrale plek af waar jullie van rugzak kunnen ruilen.
3. Deel de rugzakjes uit
4. Verspreid je met de groepjes over het afgesproken gebied.
5. Ga aan de slag met de opdrachten uit de rugzak.
6. Lees de opdracht hardop voor aan de kinderen en voer deze met elkaar uit. Lees ook het Oosterscheldewetje voor. Doe zelf gewoon mee, dat breekt het ijs en helpt verlegen kinderen misschien over de streep!
7. Opdrachten klaar? Ga naar de centrale plek waar jullie de rugzakken kunnen uitwisselen.
8. Zoek samen met je groepje naar een geschikte plek voor de volgende opdracht.
9. Trek gerust meer tijd uit voor een opdracht als de kinderen nog niet willen stoppen.

Na afloop

1. Bespreek met elkaar jullie vondsten en ontdekkingen. Laat elkaar zien wat je als groep hebt gezien, gevonden én beleefd.
2. Maak alle materialen en zoekkaarten goed schoon en droog. Een handdoek en theedoek zijn meegeleverd.

IVN Scharrelkids Oosterschelde bevat:

- Handleiding
- Informatiebrief voor ouders/begeleiders
- 10 gelamineerde opdrachten IVN Scharrelkids Oosterschelde
- 5 rugzakjes
- Zoekkaarten:
 - Strandjes aan de Oosterschelde
 - Dieren van dammen en dijken
 - Kwallen en anemonen
 - Wieren
 - Natuur in de Delta
- 5 zeefjes
- 5 potloepjes
- 5 glazen geurpotjes
- 1 handdoek
- 1 theedoek
- 30 stuks IVN boekenlegger
- 1 set zandzeven
- 2 blinddoeken

Zelf meenemen:

- 5 of 6 lege eierdozen (voor elk kind in 1 groepje)

Inhoud rugzakken

Rugzak 1

- Opdrachten: Aangespoeld
Bladdansen
- Zoekkaarten Strandjes, Dieren van dammen en dijken, Kwallen en anemonen, Wieren en Natuur in de Delta
- 5 zeefjes
- 5 potloepjes
- Witte bak

Rugzak 2

- Opdrachten: Blotevoetentocht
Boekenlegger van de Oosterschelde
- Etui met 30 boekenleggers
- Handdoek

Rugzak 3

- Opdrachten: Dierimitaties
Een grote zandbak
- 1 set zandzeven

Rugzak 4

- Opdrachten: Geluidenkaart
Natuurzoektocht
- 6 lege eierdozen (zelf toevoegen)

Rugzak 5

- Opdrachten: Oosterscheldeparfum
Op afstand bestuurbaar
- 2 blinddoeken
- 5 glazen geurpotjes
- 2 klikklakbeestjes in stoffen knikkerzak
- Theedoek

Oosterschelde

kokkel

Informatiebrief voor ouders en begeleiders

Leuk dat u mee gaat als begeleider van Scharrelkids Oosterschelde: een leerzaam, fantasievol en avontuurlijk schooluitje naar de Oosterschelde.

Wat is Scharrelkids Oosterschelde?

IVN Scharrelkids Oosterschelde laat kinderen 'scharrelen' aan de Oosterschelde. Ze ontdekken en onderzoeken op een speelse manier wat de Oosterschelde te bieden heeft.

Ter voorbereiding van jullie bezoek aan de Oosterschelde leggen we in het kort uit wat de bedoeling is.

Met de klas brengt u een bezoek aan een van de strandjes aan de Oosterschelde. Hier begeleidt u, alleen of met een andere ouder of leerkracht, een groepje van maximaal 6 kinderen. De groepjes verspreiden zich over het strandje dat de leerkracht heeft uitgezocht.

Elk groepje krijgt met een rugzakje mee met 2 opdrachten en bijbehorende materialen en zoekkaarten. Een route of vaste plek voor de opdrachten is er niet; die bepalen jullie zelf aan de hand van de opdracht of activiteit.

Lees de opdracht hardop voor aan de kinderen en voer deze met elkaar uit. Lees ook het Oosterscheldeweetje voor. Doe zelf gewoon mee, dat breekt het ijs en helpt verlegen kinderen misschien over de streep!

Vorbereiding

We willen u vragen de opdrachten voorafgaand aan het bezoek door te lezen, zodat u weet wat de bedoeling is. Zo kunt u de kinderen nog beter begeleiden en stimuleren om zelf op onderzoek te gaan!

Oprachten klaar? Ga naar de centrale plek en wissel het rugzakje, en eventuele tips, uit met een ander groepje.

IVN Scharrelkids Oosterschelde bestaat uit 5 rugzakjes met in totaal 10 opdrachten. Het is niet nodig om ze allemaal 'af' te krijgen.

Bespreek na afloop jullie vondsten en ervaringen.

Veel plezier!

Opdrachten 1-6

1. Aangespoeld

Locatie: zoek een plekje langs het water

Bij elk getij spelen er weer nieuwe schatten aan op de strandjes in de Oosterschelde. Ga speuren, ook tussen de stenen en doe je vangsten in een loeppotje. Probeer met de zoekkaarten de vondsten een naam te geven of verzin zelf een geschikte naam.

2. Bladdansen

Locatie: ga de dijk op of trek de duinen in, voor een plekje met verschillende bomen of planten

Verzamel wat bladeren met verschillende vormen en leg deze op de grond. Het ene kind neemt een blad in gedachten en probeert dat met zijn handen uit te beelden. Een ander kind doet de ogen dicht en houdt de handen van de uitbeelder vast. De uitbeelder begint bij de steel en dan langs de rand naar boven. Kun je raden welk blad de ander uitbeeldt?

3. Blotevoetentocht

Locatie: op het strand, eventueel verschillende ondergronden

Loop een stukje op je tenen en op je hielen. Zet dan je voeten plat neer (stampen). Rol je voeten rustig af: eerst je tenen en de buitenkant van je voet op de grond en dan pas de rest. Op welke manier voel je de ondergrond het best?

Kun je aan de sporen van dieren zien of ze zwemvliezen hebben of hun tenen spreiden? Probeer zelf je tenen te spreiden. Durf je ook met de ogen dicht te lopen, als een ander je begeleidt? Kun je met je ogen dicht raden waarover je loopt?

4. Boekenlegger van de Oosterschelde

Locatie: willekeurige plek waar veel te verzamelen is

Als aandenken aan de Oosterschelde mogen jullie een IVN boekenlegger versieren met dingen die je hier in de omgeving kan vinden, zoals zand, schelpjes, bloemetjes en blaadjes. Gebruik hiervoor de speciale IVN boekenlegger met plakstripjes. Let op dat de stripjes niet in de natuur belanden!

5. Dierimitaties

Locatie: willekeurige open plek in de buurt van begroeiing

Welke dieren kun jij nadoen? Bijvoorbeeld een spanrups: je buigt je lijf tot aan de grond, billen in de lucht en dan zet je je handen zo dicht mogelijk bij je voeten neer. Je handen lopen nu naar voren tot je bijna gestrekt bent, dan loop je met je benen naar je handen toe. Kijk of je een spanrups ziet. Beeld nu een reiger uit en doe de krabbenloop na. Zet je armen op de grond. Zorg dat je lijf evenwijdig is aan de grond. Nu kun je zijwaarts lopen als een krab.

6. Een grote zandbak

Locatie: op het strand

Hebben jullie zand weleens goed bekeken? Doe een handvol droog zand in de bovenste zeef en doet het deksel er weer op. Boots nu de wind na door flink te schudden met ede zeef. Kijk in de verschillende zeven wat er is gebeurd. Zijn alle zandkorrels even groot? Hebben ze dezelfde kleur?

Opdrachten 7-10

7. Geluidenkaart

Locatie: laat elk kind een mooi/fijn, eigen, plekje zoeken aan de Oosterschelde, niet te ver uit elkaar

Ga in je eentje op een fijn plekje zitten. Welke geluiden hoor je? Welke geluiden komen van de mensen? Zijn er geluiden die je herkent? Hoe lang kun je een voorbijgaand geluid volgen? Met je ogen dicht hoor je nóg beter. Probeer maar. Wat hoorden de anderen uit het groepje? Zet je vossenoren op: als je je handen achter je oren kromt, vergroot je je oorschelpen en hoor je nog beter.

8. Natuurzoektocht

Locatie: willekeurige plek waar veel te verzamelen is

Zoek iets zachts, iets dat prikt, iets glads, vul zelf maar aan. Leg je vondsten aan een kant van een eierdoos. De kinderen zoeken daarna iets met dezelfde structuur om aan de andere kant van de eierdoos te leggen. Voorbeeld van iets zachts: mos of een veertje. Variatietips: iets moois, lelijks, kleins, groots, hards, scherps, glanzends etc.

9. Oosterscheldeparfum

Locatie: willekeurige plek waar veel te verzamelen is

Alle deelnemers krijgen een potje waarin ze geurige dingen kunnen verzamelen. Denk aan humus, modder, een bloemetje, stukje mos, schors of zeewier. Vaak moet je even wrijven. Wordt de geur sterker met een beetje water? Verzin een naam voor jouw parfum. Na een paar minuten kom je weer bij elkaar en presenteert iedereen zijn eigen parfum. Welke valt in de smaak?

10. Op afstand bestuurbaar

Locatie: willekeurige open plek

Bruinvissen maken gebruik van een sonar om hun weg onder water te vinden en vis te vangen. Ze zenden klikgeluiden uit die wij niet kunnen horen en gebruiken de echo van deze kliks om te weten waar ze zijn. In dit spel doen we dit na met een klikklak. Doe dit in drietallen. Het ene kind heeft een blinddoek om (of ogen dicht) en speelt de bruinvis. De ander maakt klikgeluiden vanaf een bepaalde plaats en speelt de prooi. De derde zorgt dat de geblinddoekte bruinvis veilig bij zijn prooi komt. Maak het geluid harder als de bruinvis dichterbij komt en zachter als hij verder weg is.

